

СПРАВА «ВАСИЛЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF VASILENKO v. UKRAINE)

(Заява № 70777/12)

Стислий виклад рішення від 13 січня 2022 року

У грудні 2010 року заявник поскаржився до прокуратури на перегляд адміністрацією Городищенської виправної колонії № 96 (далі — виправна колонія) його листування з Європейським судом суду з прав людини (далі — Європейський суд) всупереч встановленій національним законодавством заборони. Водночас заявник звернувся до суду з адміністративним позовом проти адміністрації виправної колонії, стверджуючи про незаконний перегляд його листів до прокуратури і Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

У лютому 2011 року прокуратура повідомила про порушення національного законодавства Державним департаментом з питань виконання покарань, який спершу заперечив будь-які порушення, але згодом поінформував про застосування дисциплінарних стягнень до працівників виправної колонії з огляду на висновки прокурора.

Адміністративні суди двох інстанцій відмовили у задоволенні позову заявника, по-перше, з огляду на те, що перевірка прокурора не стосувалася предмета справи, оскільки заявник скаржився прокурору на перегляд його листування лише з Європейським судом; і, по-друге, суди посилалися на показання працівників виправної колонії, що листи заявника до прокуратури і Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надавалися для відправлення запечатаними і саме заявник наполягав на складанні супровідних листів.

У травні 2012 року Вищий адміністративний суд України (далі — ВАСУ) відмовив заявнику у задоволенні його клопотання про звільнення від сплати судового збору і повернув касаційну скаргу без розгляду.

До Європейського суду заявник скаржився за статтями 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на перегляд адміністрацією виправної колонії його листування з прокуратурою та відсутність ефективного національного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим.

Заявник також скаржився за статтями 8 та 13 Конвенції на перегляд адміністрацією виправної колонії його листування з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини і Європейським судом, а також стверджував про порушення статті 34 Конвенції. Крім того, заявник скаржився на відмову ВАСУ задовольнити його клопотання про звільнення від сплати судового збору та порушення його права на доступ до суду за пунктом 1 статті 6 Конвенції.

Розглянувши скарги заявника, Європейський суд, враховуючи факт притягнення двох працівників виправної колонії до дисциплінарної відповідальності, зауважив, що адміністративні суди двох інстанцій не прокоментували питання накладення дисциплінарного стягнення і, вважаючи аргументи працівників виправної колонії переконливими, відмовляли у задоволенні позову заявника. Також провадження у справі обмежилось стадією апеляційного оскарження з огляду на відмову ВАСУ звільнити заявника від сплати судового збору, незважаючи на задоволення його відповідного клопотання обома судами нижчих інстанцій.

Європейський суд дійшов висновку, що адміністрація виправної колонії порушила встановлену законодавством заборону переглядати листування засуджених з прокуратурою, а національні суди не надали належної відповіді на скаргу заявника у зв'язку з цим. Європейський суд констатував порушення статей 8 і 13 Конвенції.

Щодо інших скарг заявника Європейський суд зазначив, що він розглянув основні юридичні питання, порушені у цій заяві, і немає потреби окремо розглядати інші.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятними скарги на стверджуваний перегляд листування заявника з прокуратурою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 13 Конвенції;

4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати решту скарг;

5. *Постановляє*, що встановлення порушення само собою становить достатню справедливу сатисфакцію будь-якої моральної шкоди, якої зазнав заявник;

6. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 1000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості компенсації судових та інших витрат, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».